

Посохов Ігор Михайлович,
д-р екон. наук, проф. НТУ "ХПІ", dglaz04@mail.ru
Чепіжко Олена Володимирівна,
аспірант НТУ "ХПІ", chepizko.elena@yandex.ru

ПІДХІД ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ИТ-ІННОВАЦІЙ

Посохов Ігорь, Чепижко Елена
ПОДХОД К ОБЕСПЕЧЕНИЮ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ
ИТ-ИННОВАЦИЙ

Posokhov Igor, Chepizhko Elena
APPROACH TO ENSURING
COMPETITIVENESS
OF ENTERPRISES BASED
ON IT-INNOVATIONS

Особливістю сучасного етапу розвитку економіки України є трансформація економічної системи, що обумовлює особливу увагу до розвитку підприємництва, як одного з ключових напрямів інноваційного розвитку економіки країни в цілому. У доповіді Світового економічного форуму в Давосі (Global Competitiveness Index 2017–2018), в контексті тенденцій четвертої промислової революції, підкреслена залежність між рівнем розвитку інформатизації суспільства і рівнем конкурентоспроможності держави, а широке застосування ІКТ у ісіх сферах суспільства розглядається частиною інноваційної екосистеми [5].

Разом з тим, Україна має досить низькі позиції в усіх авторитетних рейтингах, які оцінюють стан розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у країні, що свідчить про факт недостатнього використання потенціалу інформаційних технологій, нерозумінні важливості можливих переваг суб'єктами господарювання. У ході дослідження ролі інформаційних технологій у підвищення конкурентоспроможності фірми [2–4], особливо в рамках традиційних галузей, де переважно представлений малий та середній бізнес, виявимо конкурентні переваги на основі ІТ-інновацій, що забезпечують прискорений розвиток суб'єктам господарювання.

Можливі конкурентні переваги, які створюються завдяки ІТ на рівні фірми або цілої галузі, а також на стику галузей, є дуже різноманітні. Це фактично «блакитні» океани, де з'являються конкурентні переваги, про які ще ніхто і ніколи не замислювався [1]. Можливі конкурентні переваги на основі ІТ-інновацій можна розподілити на дві групи за критерієм виконуваних функцій:

- 1) інформаційно-комунікаційні переваги;
- 2) переваги на основі технічної інновації із застосуванням ІТ.

Перша група можливих конкурентних переваг заснована на придбанні та впровадженні ІТ, що дозволяє ефективніше налагодити бізнес-процеси як усередині фірми, так і на галузе-

вому рівні (інновації виникають у традиційній галузі за рахунок взаємодії з високотехнологічною). На рівні фірми – це різноманітні програми обліку та аналізу: 1С або SAP, Microstrategy або IBM Cognos, корпоративний портал, система документообігу (HP Autonomy, Exalead або Microsoft FAST), управління договорами або ідеями та інше. Інформаційно-комунікаційні переваги на рівні фірми мають різноманітний прояв: оперативніше прийняття рішень, ефективне використання матеріальних ресурсів і/або фінансових коштів та інше.

На галузевому/міжгалузевому рівні придбання інформаційно-комунікаційних переваг засноване на ІТ, спрямованих на зовнішню комунікацію (web-сайт фірми, галузевий інформаційний сайт, системи аналізу ЗМІ та інше) і сприяють поширенню інформації про фірму всередині галузі та за її межами; здійсненню моніторингу усього інформаційного простору; оперативному реагуванню на дії конкурентів.

Друга група конкурентних переваг має у якості підґрунтя придбання або розробку саме технічної інновації, яка використовує ІТ (GPS-моніторинг транспорту, RTLS- системи визначення місцезнаходження об'єктів у режимі реального часу, роботизовані склади та інше). Прояв конкурентних переваг на рівні фірми може бути також різноманітним: координування взаємодія бізнес-процесів; запобігання непередбачених колізій та інше. Однак, подібні конкурентні переваги є нестійкими та легко запозичуються конкурентами.

На галузевому/міжгалузевому рівні для отримання конкурентної переваги на основі технічної інновації (з використанням ІТ) потрібне об'єднання зусиль багатьох фірм як у традиційній галузі (інновація буде мати затребуваність тільки, якщо вона буде достатньо широко впроваджена), так і в високотехнологічній, так як є велика кількість технічних складових в апаратній і програмній частинах (наприклад, такі проекти, як «Uber. Таксі», продаж через Інтернет й доставка продуктів та інших товарів). Така конкурентна перевага створюється для всіх суб'єктів господарювання у галузі, які змогли «побачити» потенціал цієї інновації та встигли його реалізувати. Конкурентні переваги також мають різноманітний прояв: надання послуги дешевше і швидше; диференційований підхід по споживача; повніше задоволення потреби клієнта; висока якість послуг, що надаються.

Таким чином, усі можливі конкурентні переваги на основі ІТ-інновацій, у сукупності, розвивають загальний рівень інноваційності у країні, який є необхідною умовою для розвитку цих же самих інновацій. Однак, отримання підприємством конкурентних переваг за рахунок проривних інновацій забезпечується саме використанням ІТ-інновацій, де інформаційні технології виступають у якості основи для подальшої технологічної інновації. Також, реалізація конкурентних переваг такого виду є досить не складною та сприяє зростанню конкурентоспроможності з найменшими ризиками.

Список використаних джерел

1. Березин А. А., Коваленко А. И. Бенчмаркинг в системе конкурентных действий предпринимательских структур // Современная конкуренция. – 2014. – Том. 8. – № 5 (47). – С. 117–129.
2. Гордуновський О. М. Сучасний стан та напрями посилення інноваційної безпеки України. – [Електронний ресурс] / Олег Миколайович Гордуновський. – 2014. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_2_5
3. Пинчук В.Н. Проблемы формирования трансграничной информационной среды управления экономикой на основе конвенгентно-информационных факторов / Логинов Е.Л., Пинчук В.Н // Финансовая аналитика: проблемы и решения. – 2011. – №44. – С. 7–13.
4. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 450 с.
- Ukraine – Global Competitiveness Index. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://countryeconomy.com/government/global-competitiveness-index/ukraine>.